

Самборська Марія Анатоліївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філософських наук **Носенко О. В.**

РЕЛІГІЙНИЙ ФАКТОР У НАЦІОНАЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Релігія є священним регулятором стосунків між людьми, вносить у людську свідомість певні моральні принципи. За часів тоталітаризму її повністю нівелювали, а зі здобуттям незалежності релігія набуває широкого суспільного значення як соціокультурний феномен. Повсякчас обговорюється її значення для загальнокультурного поступу української спільноти, актуалізується, загалом, проблема розвитку релігійної ситуації в Україні, взаємин держави і церкви, впливу релігії на суспільство [1, с. 13].

Актуальність цієї проблематики полягає у необхідності формування в країні таких умов, які б гарантували забезпечення кожній людині її природного невідчужуваного права – права на релігійну свободу, що перебуває у взаємозв'язку зі світоглядними основами буття людини, і наданні можливості практичної реалізації захисту права кожного на свободу світогляду.

Сьогодні маємо суперечність між, з одного боку, таким суспільним феноменом як громадянська релігія, який щораз сильніше впливає на суспільні умонастрої і поведінку, і його недостатнім філософсько-соціологічним осмисленням, з іншого боку. Зокрема, досить актуальними для українського сьогодення постають такі питання: як, наприклад, впливають сучасні релігійні процеси і рухи на національне самовизначення українців? Чи яке місце займає релігія в умовах надзвичайної актуалізації національної, державної, мовної, зрештою, культурної ідентифікації українського народу? Сприяють чи шкодять нові релігійні настрої молодій українській державі, формуванню національної свідомості її громадян, вихованню в них гуманізму й пошани до своїх і чужих культурних традицій?

На ці та решту питань намагалися відповісти у своїх роботах такі видатні мислителі, науковці як: О. А. Амбросімова, М. Ю. Бабій, С. М. Братусь, М. Вебер, Г. О. Друзенко, О. Горкуша, Ю. В. Кривенко, Н. С. Кузнецова, В. Лубська, О. В. Матласевич, В. Ф. Піддубна, В. Скороход, Л. Филипович, В. Д. Фучеджи, Л. В. Ярмол та інші.

Релігійна сфера як складова національного культурного простору України відрізняється історично сформованим

різноманіттям, наявністю передумов для діалогу та гармонійного розвитку в межах комунікативної взаємодії основних українських релігійних організацій. Наявний ґрунт для партнерства держави і церков, суспільства та релігійних спільнот на основі європейських моделей розвитку [2, с. 98].

Якщо говорити про релігію, її місце і роль в суспільстві, зокрема і в українському соціумі, то не можна обминути і не надати значенню таким елементам як «релігійна свідомість» та «релігійна ідентичність». Релігійну свідомість можна визначити як спосіб духовного освоєння світу, який ґрунтується на вірі у надприродне і переживання містичного досвіду. Українській релігійній свідомості притаманні такі ознаки як інтенціональність, суперечливість, символічність, діалогічність, глибока інтимність, емоційна насиченість ті інші. До її структури належать індивідуальний і соціальний пласти, які можуть характеризуватися відносною нерівномірністю і нестабільністю в залежності від суб'єктивних і об'єктивних соціокультурних обставин. Релігійна ідентичність як колективне чи індивідуальне усвідомлення і переживання приналежності до певної релігійної спільноти на підставі спільної віри, переконань, цінностей, релігійних практик і традицій, є однією з головних видів ідентичності, які притаманні людині [3, с. 45]. Сучасний стан релігійної духовності українців – це наслідок впливів існуючих конкретних обставин життя нації. Істотно на характер релігійної духовності впливають загальні зміни в економічних орієнтаціях суспільства. Наступ ринку, часто в нецивілізованих, диких, спотворених формах, призводить до певної трансформації усталених елементів духовності. Християнські богослови звертають значно більшу увагу людей на духовну бідність, набагато більш серйозну, ніж матеріальна бідність. Духовні злидні позбавляють людину всього того, що становить суть і зміст її життя: чеснот, історії, культури, віри, творчості, справжнього безсмертя. Говорячи, про стан релігійної духовності молоді – це наслідок впливів існуючих конкретних обставин життя нації. Через проблеми в різних соціальних сферах, які пов'язані з матеріальним становищем сучасного соціуму відбувається зубожіння етносу, втрата духовних цінностей та релігійної ідентичності та свідомості, і саме такі процеси чітко проявляються у процесі аналізу окремого типу соціуму, а саме молоді.

Важливою складовою у становленні релігії відіграють Церкви. В Україні нині спостерігається актуалізація таких функцій Церков, які є найбільш запрошені у важких умовах зовнішньої агресії та наявних внутрішніх проблем. Серед них чи не на першому місці опинилась функція патріотичного виховання. Нагальність дослідження ролі релігійно-церковного чинника у патріотичному вихованні не потребує довгого доведення за умов важкого опору України навалі «русского мира» [4]. З нашої точки зору, варто зазначити, що церква та релігія у

співвідношенні із патріотизмом та національною свідомістю загалом мають перебувати у паритетних відносинах, займаючи золоту середину у справах виховання політично свідомої молоді та дистанціюватись від державно-владних відносин у справах внутрішньої та зовнішньої політики; бути моральним стимулом у формуванні «патріотичного серця нації», розбудові власної громадянської релігії, далекої від сепаративної ворожнечі, екстремізму та шовінізму; повсякчас сприяти поширенню свободи совісті та толерантності, поліконфесійності та відкритості, гуманізму і демократії. Тільки в межах такого суспільства можна говорити про патріотизм і самовідданість своєму народу і державі.

Список використаних джерел

1. Грилів О. Національно-духовне відродження: історія і сучасні проблеми / О. Гринів. – Львів: Місіонер, 1999.
2. Филинович Л. Поширення нових релігійних течій і рухів в Україні / Л. Филинович // Релігійна свобода: наук. щорічник. – Вип. 4. – К., 2000. – С. 94–98.
3. Рабінович П. В. Свобода віро визначення та проблеми її державного забезпечення в Україні / П. В. Рабінович // Права людини в Україні. – 1996. – № 15. – С. 43–48.
4. Закович М. Духовність та місце релігієзнавчої освіти в її формуванні / М. Закович // Релігійна свобода: наук. щорічник. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 103–106.

Головчак Андрій Валентинович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук ***Галій М. С.***

МОВА НАРОДУ ЯК УНІКАЛЬНИЙ СПОСІБ ПІЗНАННЯ СВІТУ І ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКА ЦІННІСТЬ

Мова – найважливіший засіб спілкування, нерозривно пов'язаний із мисленням, це засіб передачі інформації, засіб управління людською поведінкою.

Згідно ст. 10 Конституції України державною мовою України є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин